

Locuinti'a Redactorului

Căpătări'a Redactorului

Strat'a tragatorului [Ló-
vésztóza], Nr. 5.

Scrierile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la core-spon-
dintii regulari ai „Federationii.”
Articolii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominic'a.

Prețulu d' Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 8 fl. v. a

Pre șase lune . . . 6 „ „

Pre anul întregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii:

Pentru întregu 30 Fr. = 30 Lei n.

„ 6 lune 16 „ = 16 „

„ 3 — 8 „ = 8 „

Pentru inserțiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taca tim-

brale pentru fiecare-care publica-

țiune separată. In locul deschis

20 cr. de linia.

Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 8. sept., 1871.
27. aug.

Evenimentulu celu, mai importantu ce s'a pretrecutu in zilele abie trecute, este fara indoie-
la intalnirea monarcului Austriei cu tiarulu nem-
tiescu in Salisburgi'a, intemplata in 6. l. c. Co-
irona a sortii! In loculu unde cu cati-va ani mai
inainte imperatul Napoleon III. fu salutat cu
entuziasmu de marea multime a poporului —
acolo in 1871 e admiratu si salutat domnitoriulu,
care a resturnatu pre Cesarele francesu, pentru
ca se continue elu maestria lui. Precum atunci,
asi si acum tota lumea si fragmenta capulu, ca
ore ce planuri se voru fi facutu si coptu in Sa-
lisburgi'a, si totu omulu se intreba cu ingrigire,
ca ore ce ni va aduce venitoriulu celu mai de
aprope. Ce e dreptu, intrega press'a, atatu officiala,
catu si neofficiala, si-da tota silinti'a de a molco-
mi spiritele, asigurandu, ca in Salisburgi'a nu s'au
inchiaiatu aliantie; dar' pre langa tote opintirile
diaristice nemtiescu, ar' fi forte ridiculu dca
amu privi acasta intalnire de unu simplu actu de
curtenire a monarcului nostru facia de innaltulu
seu ospe. Daca ea ar fi fostu intru adeveru numai
unu simplu actu de curtenire, atunci n'ar fi tre-
buitu se se fi inscenatu cu atat'a pompa, si ar
fi fostu de prisosu se se chiasme la Salisburgi'a
si ministrii Hobenwart si Andrassy. Dreptu ace'a
nu incupe nici cea mai mica indoie, ca aci ave-
mu de a face cu una actiune politica; ca Salis-
burgi'a e numai conducatoriulu la unu scopu, care
e inca invescutu cu velulu secretului, si ca acolo
s'a incoronatu una opera, la carea au pusu
fundamentulu negociatiunile ambiloru cancelari
imperiali, austriacu si nemtiescu, era in Gas-
tein i s'a adausu numai materialulu necesariu.
De ce natura inse au fostu si sunt negociatiu-
nile d'in Gastein, nu se scie cu siguritate, dar' la
totu casulu ide'a fundamentale si principala a fostu,
ca cancelariulu nemtiescu a semitu necesitatea
urginte pentru politic'a lui, ca prin aliantia unei
poteri conservative d'in anin'a Europei se se asig-
ure contra ore-caroru incercari de resbunare a
Franciei, aruncata la pamantu, dar' pentru ace'a
inca totu destulu de puternica, — si estu-modu a
asigura pacea celu putienu pre cati-va ani. Si
intru adeveru acasta idea a formatu punctulu de
gravitatie alu conferintiloru d'in Gastein.

Unu corresponsinte alu diariu ui nemtiescu
„Augsb. Allg. Ztg.“ asigura, ca cont. Beust a fos-
tu care a doritu ca la solennitatele d'in Salisbur-
gi'a se partecipe si contii Hobenwart si Andrassy,
er' imperatulu, la inceputu contrariu resolutu alu
acestei idee, a sanctiunatu numai in ora d'in urma
dorintia cancelariulu seu. De aci se vede dara
ca au trebuit se fia cause forte urginte, cari au
pretinsu si presinti'a ministrulu de interne cislai
tanu la convenirile d'in Salisburgi'a Impregiurarea,
ca intre innaltii contrahenti nu s'au inchiaiatu con-
ventiuni scrise, precum se asigura d'in mai multe
parti, nu eschide nici decatu presupunerea, ca intre
ci s'a realizatu totu si ore-care contielegere; dar'
pentru ce se si trebuiesca punctuatiuni scrise, can-
du si asi se jace in interessulu ambiloru compasci-
centi ca se se sustiena conventiunea. Dreptu ace'a
nu incupe indoie, ca intalnirea monarcloru in
Salisburgi'a a sigilat aliantia inchiaiatu in Gas-
tein intre cele trei poteri europene de rangulu
primu, intre Austri'a, Germani'a si, precum amu
amintintitu si cu alta ocaziune, intre Itali'a. Dar'
in fine, si acasta intalnire a trecut in domeniulu
istorici, si credemu ca si numai acasta ni va pota
aretu cu tempulu rezultatele si fructele ei, dar' si
pana atunci cutezamu a afirmu, ca de siguru acas-
ta intalnire nu va aduce nici unu bine poporeloru
ai caroru-a domnitori se imbracisara si sarutara
cu atat'a cordialitate. Cuvintele poetului romanu
„Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi“ au
trecere si asta-di in seclulu alu XIX.

Armistitiulu intre cele doue partite mari d'in
Adunarea nationala de Versali'a a expirat forte ra-
pede. Propunerea lui Ravinel, care voiesce se pro-
clame definitivu Versali'a de sediementulu Adun-

rii nationale si alu guvernului, era Parisulu se se
spolieze de demnitatea sa de capitala a Franciei,
a resuscitatu de nou vechiele lupte intre partite-
le Adunarii nationale Stanga se opune d'in tote
poterile acestei propuneri, era dreptu insiste pen-
tru acceptarea ei, afirmandu, ca prin acasta eu-
nare de cugetu a vatemu Parisulu, ci voiesce nu
mai a da espressionu unei-a d'intre cele mai viue
dorintie a tierrei. Catu despre Thiers, se dice, ca
elu voiesce cu totu pretiulu se resieda in Parisu,
una impregiurare, carea va contribu multu la re-
solvarea acestei cestiuni in favorulu stangei —
Dupa telegramele ce la primiramu d'in Versali'a,
in 7 l. c. s'a inceputu evacuarea forturiloru pari-
siane de catra truppele nemtiescu, de unde se ve-
de apriatu, ca un'a d'intre ocupatiunile principale
ale presiedintelui republicei consiste in a elibera
catu mai curundu pamentulu patriei sale de occu-
patiunea straina.

Cercurile politice si parlamentarie d'in Flo-
renti'a au venitu la convingerea, ca deschiderea
parlamentului italianu in Rom'a nu va pota urma
inainte de finea lui noemvre, seu de inceputulu
lui decembre, si acasta d'in cauza ca lucrarile
pentru repararea edificiulu parlamentaru atatu
sunt inca de inapoiate, in catu mai inainte de
trei luni abie se voru pota termina. Preste totu
difficultatile cari se opunu transferarii definitive a
resiedintiei guvernului in Rom'a, se ivescu d'in di-
in di in gradu mai mare, si guvernului i pare reu
ca s'a lasatu se fia sedusu p'in pretensiunile opu-
setiunei, d'a precipita transferarea in nou'a capi-
tala.

Reactiunea d'in Spani'a nu se pote linisci, ci
necontenitu cugeta e se restaura pre tronulu tie-
rei, de unde a fostu alungata cu rusine. Scirile
mai recinti d'in Madridu ni anuncia, ca unele
bande carliste au voit se intre in tiera spre a
resculu poporulu, inse ele au fostu intemperate de
armata regulata si de gard'a cetatienasca, cari, in-
data ce au fostu avisate despre miscarea si inten-
tiunea reacionariloru, au grabitu numai decatu
la frontier'a tierrei, spre a respinge pre conturba-
torii pacii si ai ordinii publice. Partia clericala
inca lucra pentru restaurarea guvernului trecut,
si de ace'a la tota ocaziunea face obstacole insti-
tutiuniloru liberali, cari tindu la emanciparea po-
porului de sub autoritatea popiloru. Mai de una-
di metropolitulu d'in Madridu a ordonatu preotfi-
mei, ca se nu impartiesca cu sant'a cuminecatura
pre acei cetatieni, cari aru primi casatori'a civila.

In Ungari'a cestiunea besericesca preocupa si
acum'a tote spiritele. De curundu s'a fostu latitu
faim'a, ca unu membru alu partitei extreme, cu
numele Ernestu Simonyi, va propune in camera
representantiloru, ca acasta se puna sub acusa
pre ministrulu de culte Pauler pentru negligerea
detorintiloru sale oficiale. Dupa scirile mai re-
cinti inse e probabilu, ca Simonyi va recede de
la acasta intentiune, de ore-ce partia lui voiesce
a esopera una contielegere cu stanga moderata si
cu partea liberala (!) a dreptei in privinti'a unei
procederi comune facia de ministrulu Pauler. Se
intielege ca propunerea primitiva a lui Simonyi
n'ar pota accepta nici unu membru alu partitei
dechiane, fara ca elu se nu rumpa de totu cu
partia sa, pre candu una propunere intermediato-
ria, cam de cuprinsulu ca ministrulu se fia indru-
matu a aplicu legea in tota vigorea s'a contra
episcopiloru renitenti, va fi spriginita si de de-
chistii liberali, in fruntea caroru-a sta fostulu mi-
nistru de justitia Balt. Horvath. La casu candu
se va realizu unirea partiteloru amintite, ce'a ce
in momentulu presinte e forte probabilu, propune-
rea respectiva se va presinta camerei prin Col.
Ghyczy seu Iuliu Schwarz, cari se ocupa cu totu-
a-dinsulu de acasta cestiune importanta.

Pre Sant'a Sa parintele metropolitu Andreiu
bar. de Siaguna emise cu ocaziunea jubileulu sei
urmatore pastorala:

**Catra Clerulu si poporulu credintiosu
d'in Metropoli'a Romaniloru de Bele-
gea greco-resariteana d'in Ungari'a si
Transilvani'a,**

*Daru Voe si pace, si binecventare dela Dumnedieu
Tatalu, si Domnulu nostru Iisusu Christosu!*

Asta-di, dupa ce am implinitu doue-dieci si cinci ani,
de candu am primitu asupra-mi in urm'a denumirei pre-
inalte de Vicariu d'in 15/27 iunie 1846 carm'a besericei
nostre d'in Ardealu;

asta-di, candu clerulu si poporulu nostru credintiosu
d'in Ardealu petrece, in modu serbatorescu in si afara de
Beserice, jubileulu acestoru doue-dieci si cinci de ani;

asta-di, candu sum eu petransu de insufletrea clerului
si poporului credintiosu alu Besericei nostre d'in Ardealu,
ce o desvolta in dnu'a de asta-di, er' eu m'am retrasu in
singuretate, petrecundu cu postu si rogatiuni.

asta-di, d'ica, me insufietesce vapai'a inimii mele, si
provoca in mine acelu doru iuvapaiatu, ca se Ti-dedicu Tfe,
iubite cleru si poporu credintiosu alu Mitropoliei nostre
nationale romane de relegea greco-resariteana d'in Ungari'a
si Transilvani'a, cartea acasta scrisa si comentata de mine,
si intitulata: Enchiridonu, adeca: Carte manuale de Canone
ale unei, santei, sobornicesci si apostolesci Beserice, si a
Ti-o intinde cu asi doru mare si sinceru, precum cerbulu
dorece spre isvorele apelor, ca d'intr'ins'a asi se Te re-
creezi in religiunea, religiositate, si in moralitatea Strabu-
niloru tei, precum cerbulu se recreaza d'in isvorele apelor,
pentru ca Canonele Besericei nostre sunt compuse cu mare
intieptiune, si acomodate literi si spiritulu invetiatureloru
celoru vecinice ale lui Christosu, si inaintea folosele teo-
retice si practice ale Clerulu si poporulu credintiosu, ca-
ci ele cuprindu in sine invetiaturele luminatorie si civilisatorie
pentru toti timpii.

Vechimea si clasicitatele Canonelor Besericei nostre nu
numai n'au pierdutu nimic'a pana asta-di d'in insemnetatea
loru intensiva si estensiva, ci inca s'au maritu valoarea
loru, pentru ca scimu d'in opuri scitifice, ca literatii natiu-
niloru culte si civilizate, fara deosebire de religiunea loru,
d'in intreg'a Europa, le studieza, si le traducu acele in lim-
bele loru ca nisce produse clasice ale crestinetatii primitive,
si cu laude le infaciesza posteritatii.)

Pre acestu adeveru cunoscutu basandu-ne, nimic'a
mai bine nu potemu face, decatu aceea, ca noi se ne tie-
nem credintiosu de aceste Canone in afacerile si convic-
tiunile nostre besericesci, religiose si morale, va se dica,
de normele acelea clasice primitive crestine, care le aflamu
in ele, ca se nu vatemamu nici liter'a nici spiritulu celu
maretu alu Cristianismulu celui mai purificatu si genuinu
atunci candu priceperea nostra, sedusa de lucruri lumesci,
ar voi se face vre-o schimbare si abatere in ele.

Se consideramu numai aceste optu principie d'in Ca-
nonele Besericei nostre si adeca:

I. ca organismulu Besericei nostre recunosce de facto-
ri activi numai clerulu si poporulu credintiosu egalu indrep-
tatu in tote afacerile besericesci, si nu erta in sinulu seu
nici o casta privilegiata, seu exceptionala, prin urmare nici
dreptulu de patronatu; I. Corint. Capu XII, v. 14—27;
Mateiu V. v. 7. — Mateiu VI, v. 12. — Luc'a XXI, v. 1.
— Can. 2, I—II. —

II. ca dupa organismulu besericei nostre, filii mireniloru
au acelu-a-si dreptu de a se inainta in trept'a sacerdo-
tale pana si la treptele cele mai inalte ale preotiei, ca si
filii preotiloru, Can. 33, VI.

III. ca acelu-a-si organismulu alu Besericei nostre pres-
crie form'a sinodale, adeca constitutionale atatu pentru le-
gislatiune, catu si pentru administratiune a afaceriloru bes-
ericesci, Mateiu XVIII, v. 6—7;

IV. ca nu erta nici cea mai mica abatere unilateralu
dela Canone fara unu Sinodu ecumenicu cu voturi unanime,
adeca dogme noue, si prin astfelu de mesura universale pen-
tru totu clerulu si poporulu credintiosu deobligatorie, se pas-

*) Afara de cei 9 scriitori straini despre Canonele bes-
ericei nostre pre cari i-amu espusu in opulu nostru: Com-
pendiu de Dreptulu Canonicu d'in a. 1868, §. 360, — mai
amintimu aci 1. Monumentum fidei Ecclesiae orientalis,
edidit Ernestus Iulius Kimmel Iena 1850. — 2. Constan-
tini Harmenopuli Manuale Legum, sive Hexabiblos, illustravit
Gustavus Ernestus Heimbach, Lipsiae 1851. — 3. Dr. Carl
Joseph Hefele Conciliengeschichte, Freiburg in Breisgau,
1855. — Apoi scrierile S. Cirilu AEppu alu Alesandriei s'au
edatu la Parisu in a. 1638, — ale lui S. Atansiu la Parisu
in a. 1698 — ale lui Vasiliu Mare la Parisu in a. 1790. —

treaza santieni'a, uniformitatea, vedit'a, si pacea Bes erice ecumenice d'in laintu si d'in afara, Can. 3, VI;

V. ca institutiunile canonice ale Besericei nostre orientale ierta partiloru litigante, pre langa concessiunea Eppului eparchialu, alegerea judecatoriloru electivi spre preiudicarea si deciderea finale a controversei lor, dela cari apoi nu se mai pote apela, Can. 9, VI. si Can. 16. Cartag-

VI. in privint'a promotiunei Clerului si a poporului credintiosu in dignitati besericesci sta nestramutaveru acelu maretiu principiu, ca oficiile besericesci nu atarna dela potestatea episcopoesca, ci dela auctoritatea si dignitatea Canoneloru; — Balsamonu in Coment. la Can. 39. Cartag.

VII. ca Episcopii se fia de un'a si aceea-si nationalitate cu Mitropolitulu lor, si nimicu mai insemnatu se nu faca fara sentint'a lui, nici acestu-a fara sentint'a Eppiloru; Can. 34. Apostol;

VIII. ca clerulu si poporulu credintiosu se cetesca biblia, de unde urmeza 1) ca biblia trebuie se se traduca in limbele poporeloru crestine; 2) ca si cartile rituale besericesci trebuie se fia traduse in limbele feliuriteloru popore; 3) ca limb'a besericesca are se fia limb'a poporului respectivu; 4) ca limb'a administrativa in afaceri besericesci la Mitropolie, Episcopie, parohie, manastire, si la totu felulu de Sinode trebuie se fia asiderea limb'a nationala a poporului, clerului si Archiereiloru respectivi; Can. 85. Apostol, — 2, IV. — 60 Laodic. — 32. Cartag; —

se consideramu, d'icu, numai aceste optu principie d'in Sant'a Scriptura, si d'in Canonele besericei nostre, si numai de catu ne vomu convinge, ca acele stan de asupra inaltimei sciintieloru si cunoscintieloru civilisatorie de asta-di.

De-si acestu adeveru s'au sustienutu nestramutatu intre fortunele si vijeliile lunei acesteia, ca si fanarul luminatoriu pre malurile marii, totu-si suntemu siliti a marturisii, ca aceste si acestoru asemene principie d'in canonele nostre nu sunt ia intrebuintare practica preste totu in integra nostra beserica ecumenica, d'in caus'a aceea simpla, ca dela Statulu celu d'ant'iu crestinescu d'in timpii fericitulu intaiulea Imperatu crestinu, Constantinu celu mare, pana la Staturile d'in dfilele nostre, s'au impededatu punerea in lucrare a acestoru institutiuni besericesci, ca-ci Statele fiindu parte absolutistice, parte si constitutionale, dar' fatia cu Beserica, absolutistice, unde se gasesce beserica nostra, — ocaruirea besericea astfelu o au strimtoratu, incata cu dreptu se pote dice, ca Statele acele tienu beserica si afacerile ei in catusiele volniciei lor, si nedasiescu cultura, civilisatiunea, si inaintarea civiloru loru crestini in vietia besericesca.

Multiamita lui Dumnedieu, ca noi am ajunsu timpulu acelu fericit, candu statulu nostru la an-1848 au stabilitu principiulu egalei indreptatiri si alu libertatii conscientiei pentru tote poporele sale fara deosebire de religie, si principiulu independintiei dela Statu alu afaceriloru besericesci d'in partea competinteloru Auctoritati, si si-au rezervatu numai Suprem'a Inspeciune a Coronei.

Dupa ce am ajunsu acesta epoca norocosa, Providint'a dumnediesca ne-au si luminatu pre noi, cum se ne folosim de aceste principie umane ale Statulu Patriei nostre, si cum acele se le aducemu in armonia cu Canonele Besericei nostre; si asi in urm'a urmeloru amu recascigatu la anulu 1864 mitropolia nostra nationala romana, si s'au inarticulat acea prin Legea IX in a. 1868, si apoi pre bas'a Canoneloru recunoscute prin acum amintit'a lege a tieriei, ne-amu adanatu intr'unu congresu nationalu romanu besericescu in lun'a lui Octobru 1868, si cu invoierea totoror celoru presentu la acestu Congresu amu stabilitu potrivitu canoneloru unu Statutu organicu pentru afaceri besericesci, scolari, si fundationali, care Statutu apoi la a. 1869. s'au sanctionatu de catre locurile preinalte, si in fine numai decatu s'au si pusu in lucrare in tote partile organice ale Mitropoliei nostre spre obsceasa multumita.

Deci iubite Cleru si poporu credintiosu d'in Mitropolia nostra romana nationala, astfelu fiindu Canonele Besericei nostre, si Legile Patriei nostre, precum le-amu espusu mai susu, porta-te dupa ele, si luminadia-te de ele, avendu fric'a lui Dumnedieu, care este inceputulu intieptiunei, si d'icundu: Domne! Facie piciorulu mele, si lumina carariloru mele este Legea Ta!

Sabiuu 21. aug. 2. sep. 1871.

Andrei u, m. p.
Archieppu si Metropolitu.

(„Teleg. Rom.“)

Comitetulu

Societati pentru fondu de teatru nationalu romanu

Processu verbalu

d'in 18/30 augustu 1871.

Presenti: presiedintele Ios. Hodosiu, cassariulu Vinc. Babesiu, membrulu Ales. Romanu.

Intrunindu-se membrii acum numiti si luandu in deliberare tienera adunarii generali a Societati anuntata pentru 28. si 29. septembrie a. c., au concludu:

Considerandu, ca trei d'in membrii comitetulu, si a nume presiedintele Ios. Hodosiu, care este totu odata presiedintele Societati, si dlu V. Babesiu, care este si cassariulu societati, si membrulu Al. Romanu — sunt ocupati

cu lucrarile societati academice romane in sesiunea anului curentu pana la 27. septembrie viitoriu;

considerandu, ca vice-presiedintele comitetulu Ales. Mocioni, care este totu odata si vice-presiedintele societati, este impededatu de a se pote presenta si a participa la adunarea generala anuntata pentru 28. si 29. sept. a. c. la Satu-Mare;

considerandu, ca dupa impartesirile primite de la Satu-Mare, terminulu de 28. si 29. sept. a. c., este timpulu celu mai inoportunu pentru tienera adunarii generali a Societati;

D'in aceste considerante:

Adunarea generala a Societati pentru fondu de teatru nationalu romanu anuntata pentru 28. si 29. septembrie a. c. la Satu-Mare — se amena pre timpu nedeterminatu.

Bucuresci, 18/30. augustu 1871.

Dr. Iosifu Hodosiu,
presiedinte.

V. Babesiu.

Ales. Romanu.

Clusiu, in 23. aug. 1871.

Domnule redactoru! Sciindu, ca totu ce tntesce la progresulu invetiamentulu, si inlforirea scololoru nostre preste totu e bine primitu incolonele pretiuitulu diariu ce redigiet, ca unulu, carele am participatu la siedint'a senatulu protop. gr. cat. alu Clusiuului, tienua in 27. iuliu a. c. si am ascultat raportulu Dlu protopopu cu privire la starea scololoru tractualu si a invetiamentulu, am onore a vi reportat urmatoriele:

La esamenulu de vera au luat parte in acestu protopopiatu 1208 de prunci, d'intre cari sciu ceti bice 346, er' a scrie 256. Cei-a-alti parte au mai multu numai cunoscintiele pregatitorie d'in aceste obiecte, parte nu au avutu carti, de cari noi romanii pana acum ducemu una lipsa forte semtita. Pruncii au invetiatu si respuusu si d'in celelalte obiecte de invetiamentu, dar' nu atata catu s'ar' fi cuvenitu.

Catu despre edificiele scol. s'a reportatu senatulu scol. ca se redica scole noue in Feleacu, Teuti, Ticu, Gorbou, Nadasielu, Siardu, Topa-Sancraiu, Macicasiu. Locuitorii d'in Bud'a si Diosiu, fiindu aproape unii de altii, s'au silitu de catre D. protopopu tractuale — prin judele procesuale — a-si face scola comuna confes. Celelalte edificie de scole sunt in stare buna. N'au corresponsu legiloru scol. scol'a d'in Suciagu, Ardiov'a Toteleacu, Stan'a si Arghisiu, dar' s'au facutu pasi spre a se adaptat' si aceste dupa recerintie. D'in 38 de scole numai 2 nu s'au prevediutu cu mape.

Venindu apoi la causele pedecii invetiamentulu, reportulu le areta a fi: lips'a de salarie bune invetiatoriesci si prin urmare si de docenti apti, nepasarea parentiloru de a-si da pruncii la scola si a le cumperat' carti, lips'a tabelorulu de parete, la cari se mai adauge ca cei mai multi docenti, si in parte si unii preuti au neglesu a tramite listele de lenevire spre a se pedepsit' parentii negligeriti pentru retinerea prunciloru lor dela frecuentarea regulata a scolei; dar' de una parte si impregiurarea, ca pedepsele dictate de judii procesuali nu s'au esecutat, ci judii comunali le-au pus ad acta; mai departe, ca docentii, neavendu unu planu de invetiamentu, nu sciu ce si catu se invetie d'in fia-care obiectu de invetiamentu in fia-care departiementu, etc. deci cu privire la delaturarea acestoru pedee dlu protopopu a facutu, intre altele, urmatoriele propuneri: a) ca pre anulu venitoriu scol. programulu de invetiamentu, carele s'a proiectatu a se face inca in siedint'a 1. a senatulu scol. protop., fiindu gat'a se se dea unei comisiunei de 3, carea pana la siedint'a urmatoria a senatulu scol., ce se va tiene pre la mediu-loculu lui septembrie, se-lu revedia si se-lu asterna siedintiei spre primire, si primindu-se se se tiparesca si se se indetoresca fia-care docente a-lu urma, pentru-ca pre venitoriu se scia ce si catu are de propusu d'in fia-care obiectu fia-carui departiementu; b) se se numesca d'in parohii vecini sub inspectoru scol., unulu pentru cate 2 scole, care celu pucinu in 2 luni odata va fi detoriu a visitat' scolele de sub inspectoratulu seu, si fia-carei luni a tramite dela docentu list'a de lenevire la oficiulu protop., carele insu-si o va asterne la oficiile civili. Totu subinspectorii voru relationa, oficiulu protop. si despre acea, daca la scolele de sub inspectoratulu lor s'au esecutat seu nu pedepsele dictate d'in partea oficiiloru civili contra parintiloru negligeriti de a-si da pruncii la scola; c) se fia in fia-care scola si una impartire de ore, carea inca va ave a o asterne senatulu scol. spre primire; d) pentru pruncii mai miseri se se procure carti d'in banii scolei; e) se se tiparesca una cartioica scurta despre drepturile si detorintiele unui cetatiannu, de cum-va o asemenea carte n'ar' esiste degi si in limb'a romana; f) se se tiparesca diuarie pentru fia-care scola, in cari se se insemne obiectele de invetiamentu, precum si progresulu prunciloru facutu in ele in decursulu amblarei lor la scola; g) pentru tota scol'a se se procure table de parete si tablitie de scrisu. In urma s'a facutu cunoscutu, ca 8 statii de docenti sunt vacante pre anulu venitoriu prin abdicarea docentiloru, si se propune ca 4 docenti se fia destituiti ca unii cari pentru unele scaderi ale lor, nu-su apti de a fi docenti. Eta in pucine trasuri descria starea

scololoru d'in protopopiatulu Clusiuului; acum daca acea e buna seu rea, on. publicu e in dreptu a judeca. Atata totu si nu pote a nu dice si cu acesta ocaziune, ca multu, forte multu pote face unu protopopu diligentu si intieptu, precum e alu nostru, care pune celu mai mare pondu ca in tractulu Dsale se infloresca scolele si invetiamentulu; ca-si scie ca numai d'in scola va veni mantuirea si fericirea romanului, si ca numai avendu invetiatori capabili, vomu pote progresat' si noi cu spiritulu tempulu.

Aici in Clusiu ca si in alte parti, inca s'a deschisu in 8. ang. a. c. unu cursu preparandiale suplementariu de 6 septemane. La acestu cursu s'au insinuatu d'intre invetiatorii confes. gr. cat. aproape la 86, er' d'intre magiari vro 50—60. Invetiatorii romani gr. res. mi-se pare ca numai vro 3 insi participa la prelegerile acestui cursu. Causa pentru ce nu voiescu si invetiatorii gr. res. a se imbult' la astu-feliu de cursuri, o voru sci mai bine superiorii lor scolastici. Cei gr. cat. inse sunt provocati de catre auctoritatile lor confes. ca sub perderea oficiulu invetiatoriescu, se ide parte si se se lumineze primindu dela statu 50 cr. pre df. Eu n'asiu ave nimicu in contra acestoru cursuri, candu n'asiu sci ca unde tntesce regimulu magiaru prin astu-feliu de midioce, cari nu potu fi alt'a-ce, de catu tota atatea curse prin cari voiescu a inghitit' bietele nostre scolutie si apoi a li da unu altu caracteru.

Apoi invetiatorii nostri, cari s'au adunatu la acestu cursu d'in comitatulu Clusiuului si alu Dobocci, inca putienu se voru pote procopsi, de-ora-ce, precum am auditu, si numai cu profesorele primariu, D. Petru Solomonu, carele e unu barbatu versatu in art'a pedagogica sunt multumiti, d'in cauza ca D. Kethely, inspectorele acestui comitatu, ascultandu svatulu unui canonicu magiaronu d'in Gherla, li adusu de profesoru secundariu unu baietu, carele numai in anulu acestu-a a scapatu de pulberea preparandiale d'in Gherla, si ca atare n'are neci unu picu de prassa, ci, dupa cum andu, unii d'intre ascultatori sunt cu multu mai practici si mai experti de catu bietulu baietu. Vedi Dle Kethely, asi experte Dvostra magiarii si pre terenulu politica, candu e vorb'a de implerea unui postu nu cercati capacitate si prassa, ci numai ca cutare aspirante se fia clientulu, unui baronasu, seu alu unui conte seu alu unui magiaronu ca apoi cu atatu mai usioru se ve poteti ajunge scopulu de a produce magiari chiaru si d'in petre.

Dar' asta nu vi va succede neci o-data, ca-ci de sf avemu si noi cate unulu de cei slabi la angeru si aici in tre invetiatori, cari pentru cei 50 de cr., ce li intindet' Dvostra, sunt gat'a a vi se si inchinat' si a primii tote de baii buni, totu-si, lauda onoru-a d'intre invetiatorii nostri cari, precum am auditu, de locu au si protestatu in scriu la Kethely, d'icundu, ca ei, ca invetiatorii poporului romanu, nu voiescu a ascultat' prelegeri d'in gimnastica in limb'a magiara, ci mai bine sunt gat'a a merge a casa si a trai chiaru si fara docentura. Nu asi au facutu invetiatorii adunati la acestu cursu in Aiudu, ca-ci dupa cum am esperiatu, una parte d'intre d'insii asculta tote prelegerile in limb'a magiara cu invetiatorii magiari. Deci, iubite Blasiule, tu esti acelu-a contra carele primivu cu totii; tu esti acelu-a de la carele si-accepta beserica si scol'a mantuirea sa; tu esti focalariulu romanismulu, — pentru acea te rogamu grabesce spre ajutoriulu nostru si ne scote odata d'in caosulu in care ne aflamu. Nu ne lasa se ne inghitia balaurulu ferosu, ci mai intetiesce pre la locurile competinte conchiamaarea multu doritulu Congresu; dar' si pana atunci ingriesce-te tu de calificarea fiiloru tei. Aduna tu invetiatorii poporului in giurulu teu si li areta tu calea cea adeverata pre carea trebuie se merge unu romanu. Eta cum: Conferintiele invetiatoriesci ar trebui introduse fara amenare in tota Archidieceasa si anume in totu tractulu protopopescu. Apoi trebuie facutu unu programu despre obiectele ce au a se debate in acele conferintie. Astu-feliu in cati-va ani amu ave si noi docenti calificati, dar' d'in straitia nostra, ca malaiulu nostru nationalu, er' nu ca acum, candu unulu venindu in Clusiu la cursulu suplementariu de 6 septemane d'in tractulu Bistriitei, altulu d'in altu tractu departatu langa coi 50 cr. ce-i primesce dela statu, si cari in Clusiu abi suat de ajunsu pre df pentru sustinerea unui purcelu, si-manenca si bieta lefsiora de 30—40 fl. cascigata cu mare necasu de pre spatele poporului romanu, dandu-o pilaritiiloru d'in Clusiu pre pane, cepa si crastaveti. Vedi asi face statulu si ungurulu: cu o mana da putienu, era cu alta ie multu. Apoi cu tote aceste baremu de ar' profitat' ce-va bietii invetiatori, baremu de s'aru ciopl' si calificat', dar' asi ce-va cu greu se pote acceptat' dela unii ca acei-a, cari, precum am observatu, n'au neci seiintiele pregatitorie, ce se receru dela unu invetiatoriu. Nu sciu nice ce e acea gramatica, fisica, etc. apoi cum voru pote folosf metod'a acestoru obiecte, ca-ci iuzadaru va sci cine-va face ciobote, daca n'are materialu. Cu aceste finescu, mai repetendu: „Blasiule nu ne lasa, ca-ci ni e acra anim'a. Si de-a merge totu asi, me temu ca vei scapa bucat'a d'in gur'a ta!“

Agiresiu, (Selagiu) 1 sep. 1871.

Dle Redactoru! D'in incredintiaru senatulu scol. gr. cat. d'in Agiresiu, vinu a ve rogat', ca se binevoiti a da locu in pretiuitulu D'Vostre diurnalu urmatorieloru sire: Comunitatea besericesca gr. cat. d'in acesta comuna inca in vra anului trecut s'a apucatu de edificarea unei scole, tor-

punctoria legii de instructiune, nefindu in se stare suportă d'in propriele sale poteri toate spesele ce au fost impregnate cu edificarea acestei scole, — a fostu necesitate a recurge la ajutoriu.

Acestu senatu scol. si-tiene de cea mai sânta detorintia a si-esprime pre calea publicității multiamit'a sa cea mai ferbinte urmatorilor On. Dni, cari prin oferte mariuimose au binevoitu a ajutoră poporul si prin acest'a a-lu incuragiă in întreprinderea sa, si anume DD: Teodoru Popu, protop., si Georgiu Popu, poses. in Basesci, câte 5 fl.; Alex. Aciu 4 fl.; Andreiu Cosma si Vasiliu Dullu adv. câte 3 fl.; dr. Ionu Nichita adv. 2 fl.; Teodoru Ortianu, parocu in Cigani, Georgu Popu par. in Firminisiu, Petru Ortianu par. in Herecleanu, Teod. Nichita ajuct. adv., Andreiu Czibenschi adv., Ieremie Tahisiu, Vas. Popu, Vasil. Chovari, Petru Cotia, Ionu Antonu, Stefanu Sigmiranu, Acsete Ursu, Ioanu Massimu, Ioanu Hendea, Georgiu Balintu, Vasil. Tergovetiu, toti invetiatori, Ios. Cherechesiu inspect. scol., Albertu Hacfaludi, Carolu Balogh, Ios. Keményfy, Ioanu Zachariasiu adv., câte 1 fl. v. a.; Ioanu R. Orosu not., si Vas. Grama, câte 1 fl. 50 cr. v. a.; Georgiu Sabo, Gavrilu Coroiu, Ioanu Ghitu, Sim. Branu, Vasil. Sabo, Ioane Petrovitia, Vasil. Popu, Nicol. Muresianu, Ionu Chiesiu, Nicolau Daroltzi, Albertu Teleki, câte 50 cr. v. a.; Demetriu Nagy 36 cr.; sum'a: 51 fl. 86 cr. v. a.

In 25. Iuniu. a. c. s'a tienu esamenulu tenerimei scolare, si inca in scol'a cea noua, care pre la Rosalie a fostu gat'a cu totul. La acestu esamenu au participatu, afara de puțin'a inteligintia romana ce o avemu in Zelau, inca si câti va inteliginti magiari, atâtu d'in Zelau, câtu si d'in locu. — Dupa finirea esamenului, Dlu adv. Andreiu Czibenski propuse că, — considerandu că de prezentu acest'a scola nu are nici unu isvoru d'in care s'ar poté infiintia unu fondu spre sustinerea ei, — fie-care d'intre membrii presinti se contribuă, dupa potintia, pentru infiintarea unui fondu scolariu — Spre acestu scopu au contribuit. D. D. Andreiu Czibenski 5 fl.; Andreiu Cosma, Gavrilu Trifu, prof. prep., Teodoru Popu, protopu, câte 2 fl.; Paulu Podonyi, Samuelu Sakács si Mihaiu Unguru câte 1 fl. v. a.

Dlu Iosifu Balogu, posesoru si notariu in locu, cu asta ocaziune a binevoitu a se dechiară, că Dsa de aci înainte până la finea vietiei, in totu anulu va donă celui mai diliginte scolariu d'in acest'a scola unu porcelu d'intre cei mai buni porci ai Dsale. Asemenea si Dlu Samuelu Sakács, prop. in locu, a binevoitu a se dechiară, că in totu anulu va premiă pre cea mai excelente scolaritia d'in acest'a scola cu unu miel. Dlu Gregoriu Capusianu, pleuariu in Zelau, totu cu acest'a ocaziune a binevoitu a donă acest'a scola cu 2 cupitore, cari inca lipseau. — Caroru-a asemenea ne tienemu de cea mai sânta detorintia a li esprime multiamit'a publica.

Inainte de a inchiă nu potu trecē cu vederea, că singuru zelulu si activitatea neobosita atâtu a D. Protopopu tractuale Teodoru Popu, câtu si a Dlui preutu locale Alexandru Aciu, au fostu mediulocal prin care acestu poporu, ce abid numera vr'o 700 suflete, si de altmintrelea într'o stare materiale forte slaba, a edificatu in unu tempu atâtu de scurtu acest'a scole, care pote servi de modelu ori-carei comune d'in Selagiu, — si inca neavendu la punerea fundamentulu nice baremu 2 cruceri spre acestu scopu.

Acest'a o recunoscē poporul inu-si. Eră unu ce frumosu candu, dupa finirea esamenului, poporul prin unu reprezentante alu seu si-sprimă multiamit'a sa bunilor lui conducatori; eră unu ce extraordinariu, candu poporul simarturisid inu-si indiferentismulu ce l'a avutu facia cu scol'a, dechiarandu că acum vede si precepe scopulu ce l'au urmaritu bunii lui conducatori, induplecandu-lu a se interesă de scola. — Inchiiau aceste sfre urandu numitiloru Domni ani fericii, că si in venitoriu se pota collucrá la promoverea instructiunii natiunali.

Ioane Iarda
inv. si not. sen. sol.

Articlu de lege XVIII. d'in anulu 1871.

despre regularea comunelor.

(S'a sancționatu in 7 iuniu, 1871. S'a promulgătu in amendou camere ale dietei in 10. iuniu, 1871.)

(Urmare*)

§. 121.

In cetăti cu magistratu regulatu darea comunale se repartiescē (arunca) in procente dupa darea directa (de pamentu, casa, venitu, cascigu personale) de statu a locuitorilor si posesorilor d'in cetate, conformu praesei de până acum'a. In câtu se pote midiloci fara scurtarea veniturilor statului si fara periclitarea intereselor industriali si comerciali, in urm'a asferenerei motivate guvernulu va poté permite, că cetătile singuratece se arunce si dupa dările indirecte (accise) de statu dare suplementaria, si pentru sporirea veniturilor loru se culega in cetate si territoriu ei competintie, bani de statu (in piatia cu siatr'a), vami, ma se introduca si specie noue de dare neintrebuintate d'in partea statului.

*) Vedi Nrii 82, 83, 85, 86, 87, 88 si 89 ai „Fed.“

§. 122.

Locuitorii comunali se potu astringe la lucru cu pal-m'a si carulu.

Aceste prestatiuni se repartiescē (arunca) dupa principiele legei despre regularea lucrărilor publice, si se implinescē seu in naturalie, seu se rescumpera cu bani, si se potu întrebuintia numai la conservarea stradelor, eazurilor, ce scotescu comun'a, a linielor si midilocelor de comunicatiune.

In casuri de periclu comunu, adeca: viscolu (ometi), esundare de apa, focu, etc. primari'a pote se întrebuintieze spre delaturarea pericului tota poterea pedesatra si de carru ce i stă la dispusetiune fara a se compută.

§. 123.

Jurisdictionile potu impreună comunele conformu interesarei loru in grupe destinscē cu scopu de a face si tiens in stare buna drumurile si podurile vicinali d'intre comunele singuratece.

Proportionea, dupa care sunt detorie comunele singuratece a participă la facerea si conservarea ataroru drumuri si poduri, o statorisce jurisdictionea respectiva pre langa ascultarea respectiveloru comune, in câtu acele nu s'ar poté invoif intre sine.

§. 124.

Amploiatii statului, oficerii de la armata si de la militiele patriei (honvédtisztek), functiunarii municipali si invetiatorii poporali nu platescu dare comunale, de la platile ce le au dupa oficiulu loru, respective de la pensiunile loru.

Asemenea nu platescu nece preutii dela beneficiile, cari le tragu eschisivu dupa oficiulu postatu in comun'a bericesca respectiva.

§. 125.

La scoterea darei comunale servescu de cinosura ordinatiunile articlului de lege XXI. 1868. si LV. 1870.

§. 126.

Modulu manipulatiunii de cassa si alu tienerii de computuri se statorisce prin statutulu comunalu.

Acestu statutu se asterne jurisdictionei spre aprobare.

§. 127.

Socotele comunale trebuie se se pregatesca in modu corespundentiu rubricelor bugetului.

§. 128.

Socotele comunale in comune mice si mari le revideza corporatiunea reprezentativa in adunarea generala de tomn.

In cetăti cu consiliu regulatu, inainte de a se asterne adunării generali, le revideza esactoratulu, respective departiementulu financiaru, si daca nu esistu atari, o delegatiune.

Socotelele, casualmente raportulu motivatu alu esactoratului, departiementulu financiaru seu alu delegatiunii se espunu la cas'a comunale spre vedere publica cu 15 zile inainte de adunarea generala.

Adunarea generala este obligata a ceti si pertractă observatiunile ce pote le-ar' face contributorii comunali.

§. 129.

Ratiociniulu revidiatu de adunarea generala, face-se exceptiune in contr'a acelu-lu seu nu, la tota intemprarea trebuie se se asterne jurisdictionei spre suprarevisiune.

La ratiociniulu asternutu jurisdictionii si revidiandu de acest'a celu mai tardfu sub decursulu unui anu sunt de a se allatură observatiunile pote date prin contributorii singurateci si opiniunea separata a minorității; si in acestu casu absolutoriulu numai dupa aprobarea jurisdictionei se pote dá.

§. 130.

Comun'a seu celu ce este detoriu cu dare de ratiociniu pote appellá decisiunea jurisdictionii la ministrulu de interne. Daca comun'a seu ratiunariulu nu se indestulescu cu rezultatulu suprarevisiunei, ministrulu de interne pote se cera inainte judecatoriei competente pentru comuna revisiunea judecatoriesca a acelu-lu pozitiiu d'in ratiociniu, contra caroru-a s'a facutu exceptiune, in terminu de trei lune computandu de la admanuarea decisiunei ministrului de interne. Pretensiunile comunei in se contr'a ratiunariulu se potu asecură in sensulu legei in tote gradurile pertractarei revisionali.

§. 131.

In câtu ajutoriulu instituteloru benefacatorie si elemosin'a singurateciloru nu ar' fi destula spre provederea seraciloru comunei, comun'a conformu relatiuniloru locali este detoria a se ingrigi despre provederea toturoru seraciloru competenti in comuna, cari preste totu nu-su in stare a se sustiené fara ajutoriu comunu.

Daca acest'a prevedere nu s'ar poté midiloci fara a nu ingreună preste mesura pre locuitorii comunali: comun'a exceptionalmente pote cere ajutoriulu jurisdictionei, si daca nece acest'a nu ar' poté, alu statului.

Tota comun'a la finea fia-carui-a anu face relatiune detaiata jurisdictionei respective despre numerulu seraciloru si despre dispusetiunile sale relative la afacerea seraciloru.

§. 132.

Fia-care comuna este obligata a supraveghia directiu-

nea instituteloru de binefacere si de cultura generala sustenute prin ea si a revidia cu punctualitate socotelele acelu-lu in totu anulu in adunarea generala de primavera.

§. 133.

Comunele sunt obligate a manipula si fundatiunile ce stan sub administratiunea loru conformu destinatiunii acelu-lu-a cá si o avere a loru propria.

Despre aceste trebuie se se asterne inainte adunarei generale in totu anulu aretare si ratiociniu regulariu.

(Finea va urmá.)

Invitare la subscriere

pentru

Manualulu de geografia a r. Ungariei si terele sorori

(alaturicu una carta topografica).

Fia panae câtu de rea,
Totu mai bine 'n tier'a mea.
G. Cretianu.

Nu sciu cu ce dulcetia ne cuprinde pamentulu nascerei nostre, si nu ne lasa se-lu uitamu in veci.

Ovidiu.

Éta in frunte caracteristic'a poporului romanu, modulu iubirei de patria, si prin ea de limba si natiunalitate; trei clenodie sacre, ereditate la strabuni per eminentiam: întreite la facia in vedere, dar' unite si identice in esentia.

Da, iubirea ferbinte de patria este la rondulu antia cadint'a rasei latine, cu poporele sale classice si cavaleresci.

Ci lumea moderna speculativa, de sub domeniulu electrului si alu vaporului, nu se multiamescē numai cu iubirea, ci multu mai vertosu socotesce la dobande — pentru cá averea, materi'a, este in tote capulu lucrului.

Ar' fi deci tempulu supremu, cá si poporul romanu, mai multu sentimental si nu a rare ori fatalistic („asiè mi-a fostu urait'a“) si casuistic („asiè mi-a fostu dat'a“), se scobora d'in regiunea lunei ideale pre aren'a cea rigida a vietiei practice speculative.

Fi-va fostu venitu tempulu, cum amu dice or'a a unu-spre diecea, cá pre langa psaltire, „miluesceme Ddiule“, si cinstit'a bucovna cu „face gode vedi cãi bine“, se ni reformamu, se ni adaugemu bibliotec'a casnica a familiei — intielegemu grind'a, armariulu, politia romanului s. a., tote sicrinie stramosiesci — dupa trebuintiele lunei moderne, câte cu unu manualu corectu de aritmetica, limba si ortografia, si cu o istoria scurta poporale, istoria inocita cu geografia, si geografia nedepartita de cart'a, m'a p'a sa.

Nu se pote mai multu in sant'a trandavia, lenea molipsitoria, de nu cum-va vremu, cá dupa ce amu iobagitu seculi aristocratia nascerei, se ne mai inhamamu, se ne mai avisamu, noi mosnenii, unu altu amaru de tempu in robia seraciei, iobagia aristocratiei de avere, inca mai urgisita, (a pitulă cu clabetiulu a mana poporulu mosnenu, domnulu nemisiu, naintea curtii jupanului arendasiu, etc.).

D'in aliniile de mai nainte vomu fi preceptu, va fi ilustrata si tint'a noastra cu manualulu de facia, si alesu celea urmatorie;

a) vremu, dupa debilele nostre poteri, a planta si a nutria casa, in scol'a poporului si in familia, elementele de consciintia natiunale;

b) vremu a indemană sarcin'a domniloru invetiatori poporali, de la cari pre df ce merge pretiunde tempulu mai multu, (cum: sumariulu istoriei natiunale si patriotice, manuirea globulu pamentulu si a carteloru felurite, etc.).

Si spre acest'a suntemu ore-cum nolle velle avisati prin trecutul nostru: veteranu in alu doilea stipendiu, luptatoriu vechiu la uniculu institutu romanu mai naltu de invetiamentu in Ungaria, manuioriulu istorieloru natiunali si universali.

Inceputulu lu feceramu — dupa natur'a lucrului, „cunosco-te pre tine“ — de a casa, cu geografia patriei, alaturi-a cu una carta topografica protivita teneretului; (pentru parietii scoleloru poporali dispunemu de alt'a in formatu grandiosu).

De am gacitu cu tempulu (vietia in sinode, vietia la activitate, noua politica, dupa o lasetate delungata) si de am telaitu pulsulu (frumosulu inbinatu cu felositoriu, istoria cu geografia, geografia ilustrata cu statistica si mapa), am de cugetu a purcede delocu cu tiparitul la elementulu nostru propriu, la istoria natiunale. Éteei in adinsu „de am gacitu cu tempulu“, cá in o era asiè molipsita o pena debila, cá si a noastra, pucina pote scote la cale; cantezu deci la simpatia a sute de discipuli si „mosii“ meicei dulci si multi, amici de principie. — Pretiulu geografiei d'impreuna cu cart'a este 1 fl. v. a.

Beiusiu, la San-Georgiu 1871.

Ioanu Silviu Selagianu,
prof. de istoria si filosofia p. o.

VARIETATI.

(Judecatura în procesul comunistilor.) Inchiadurându-se pe tractarea acestui lungu și interesant proces, ședința se redica și judecătoria se retrage în sala de consiliere, spre a aduce judecătoria. Acusatiile se conțin în una chilia laterală, unde petrecu una di plină de anxietate, de ora-ce tribunalul, care a avut a răspunde la cîte sute și pătru de întrebări, abia în murgitul serei, după 6 ore, a decis a supra lor. După redeschiderea ședinței șeful prezidinte cetece verdictul mai întâi în absența acuzatorilor: Ferré este recunoscut de vinovat în toate punctele de acuzare, precum: atentat contra guvernului, agitare la rebelu civil, recrutare volnică, complice la omorirea obstacolelor la incendii și dirimarea monumentelor publice și a caselor private, etc. Assy, vinovat în cele d'antău patru puncte, nevinovat la omoruri, incendii și dirimări de monumente și case. Urbain, vinovat în toate punctele, cu admissiunea considerativilor mitigatorie. Billioray vinovat în toate punctele, a fara de omoruri și incendii. Jourde, vinovat în cele d'antău patru puncte, nevinovat la omoruri, incendii, dirimări, arestări, spargeri de sigile și delapidarea banilor publici, totu cu admissiunea considerativilor mitigatorie. Trinquet, că Urbain. Champy, vinovat în cele d'antău patru puncte, și la dirimarea de monumente și arestări volnică. Regère, vinovat în cele d'antău patru puncte. Lullier, vinovat în punctele: atentat contra guvernului, agitare la rebelu civil, redicare de trupe, comandarea unui corp de trupe armate. Rastoul, că Regère, nevinovat înse la dirimarea monumentelor și cu admissiunea mitivelor mitigatorie. Paschal-Grousset, vinovat în primele patru puncte. Verdure, că Rastoul, dar' iara a se admite considerativii mitigatorie. Ferrat, vinovat în cele d'antău patru puncte. Descamps, nevinovat în toate punctele. Clement, vinovat pentru arrogarea ofiilor publice cu admissiunea mitivelor mitigatorie. Courbet, vinovat că participativ la dirimarea columnei Vendome. Parent, în toate punctele nevinovat. Prin urmare: Ferré și Loullier fure condamnați la moarte, Assy, Billioray, Champy, Regère, Paschal-Grousset, Verdure și Ferrat la deportațiune în unu locu fortificat, Urbain și Trinquet la munca pe vietă, Jourde și Rastoul la deportațiune simplă, Courbet la 6 lune închisori și 500 franci multa banale, Clement la închisore de 3 lune, er' Descamps și Parent fure eliberați. După ceteria acestui verdictu șeful prezidinte ordona a se deșiertă sal'a de publicu și o ocupa apoi cu soldați; după aceea apoi comissariulu guvernialu cetă'insu și verdictulu înainte acuzatorilor. Se asigura, că acuzati nu si-au perduți sangele rece nice în acestu momentu. Ședința s'a redicatu la 8^{1/2} ore ser'a.

*(Din Chislehurst.) Unu corresponsintu d'in Londonu comunica despre relațiunile d'in Chislehurst, loculu sustinerii ex-imperatului Napoleonu, urmatoriele scri: „In momentul acestu-a veduți pre unu Domn, care — precum știu — stă în relațiuni de intimitate cu cei d'in Chislehurst și numai acum de curundu s'a reinforșu d'in Versalia. De la acestu domn auđu, că între esilața familia a lui Napoleonu și între maresialulu Mac-Mahon domvesce cointelegere deplină, și că Thiers șie acest'a destulu de bine, dar' se teme a întreprinde ce-va în acest'a privința, până ce nu va fi alesu de șeful alu republicii. După proclamarea lui Thiers de șeful prezidinte, Chanzy se va numi comandantulu supremu alu armatei. Corresponsintele șie apoi mai departe, că Napoleonu nu considera de nefavorabile proclamarea lui Thiers de șeful prezidinte, de ora-ce d'insulu în totu esulu i se va dá una putere forte restrinșă și apoi evenimentele unei etăți înaintate promitu una resolvere neamenată pentru ceteria unu guvern permanentu în Franța. In fine mai adauge, că ex-imperatulu nu voiesce nice într'unu casu se recascige puterea pentru sine, dar' nu va întresă nice una ocaziune, că se nu recumende poporulu franceșu pre principele imperialu că pre capulu unei monarhie constituționale, cu séu fara imperatulu, că reginte. — Responsabilitatea pentru aceste împartesiri o lașamu de-o-cam-data corresponsintelui.

Anunțiu.

Inscrierile, respective esamenele de primire la preparandi'a de stat d'in Dev'a pentru anulu școlasticu 1871/2. se voru țiené dela 1—6. octomvre a. c. știlulu nou.

Voru fi primiti în institutu toti acei tineri șanșosi și întregi, cari au implinitu anulu alu 15. alu etăți, și șiedu d'in limb'a maternă, d'in computu, geografia și istoria celu pucinu atâte cunoscintie, câte se predau în cele de antău IV clase gimnasiale séu III clase șeale. — Aceste cunoscintie respectivii voru avé a le dovéd séu prezentandu unu testimeniu școlasticu, séu șupunendu-se unu esamenu de primire; asemenea voru avé a-si documenta etatea prin unu atestatu de botézu, ér' întregitatea șisica prin unu testimeniu medicalu, ambele libere de timbru.

Cei ce ar' dori a se împartesii și de beneficiile de stat (viptu, cortelu etc.), voru avé a produce unu testimo-

niu de paupertate, estradatu de administratiunea respectiva și întaritu de paroculu locale.

Doritorii de a fi primiti în acestu institutu voru bine-vot a-si tramite șuplicele (prevédute cu documentele amintite mai șusu, și știlisate către șeilulu diriginte), la adresa șubșcripșului, în Dev'a, celu multu până la 25. septemvre a. c. știlulu nou.

In fine se mai amintesce, că junii romani voru ascultă tote ștudiele în limb'a lor maternă.

Dev'a, la 4. septemvre, 1871.

Franciscu Koos,
Directoru.

Contribuiri pentru francesi.

Blasiu. — Prin o. d. Frid. Uveghesiu, oratore în Sabesju, dela on. d. d. S. Balomiri, jude regiu, Pototzi, proprietariu, câte 5 fl. v. a.; I. Tipeiu, protop., Nic. Pappu, senatoru, Ios. Besanu, senatoru, D. Jomani com., Alsó Sándor, Zerner, câte 2 fl. v. a.; I. Descu, protopopu, Avr. Davidu, parocu, Const. Isacu, I. G. Cristea, Sim. Opritia, Frid. Uveghesiu, I. Draganu, canc. magistr., I. Piso, canc. m., Keresztes István, propr. Iohann Erd. comt., Ant. Simon, marchand, Stiebar, F. Gergely, Hader, Gregor Dobály jun., Kovács, S. Meller, Kolbási, I. Bontia, cand. de adv. Szörös. Iosef, com. de finanțe, Iure Pius, preotu, Ant. Kabdebo, Nic. Lazaru, parocu, câte 1 fl. v.; a. Ios. Ploma, Frid. Graiter, Lempp, Lad. Grutia, Solomonu & Turcu, Pf. Ferdinand, șupraveșiatoriu de finanțe, Gergely Paulin, câte 50 cr., la-olalta 48 fl. 50 cr. v. a.

P. O. D. Gavriela Manu, jude șupr. în pensiune, în Deesiu a șaruitu a se face și a tramisu urmatoriele colecte:

1. Col'a dlui Gr. Muresianu, prot. S. Margitei, dela dsa 2 fl. dd. Proc. Popu per. Sasu-Nivesiului Ștefanu Galea, P. Godelanu, parocu, Vladuti, par., M. Anc'a, par., Vas. Mois, par., G. Balinașu, pas., Var. Székely, par., câte 1 fl.; I. Balintu, jude comunalu, Unu compatișitoriu, J. Mora, notariu, Dem. Balasiu, câte 50 cr. G. Szivel, preotu, Selageanu Pr., curatoru primariu, câte 40 cr.; Isidoru Anc'a, docente, I. Cosma, C. Todoruti, câte 30 cr.; unii locuitori în S. Margit'a 22 cr., Ciurea, docente, Io. Czopan, jude, câte 20 cr. V. Moldovanu, docente, Lazaru Cremenescu, docente, câte 15 cr.; — V. Budaiu, curatoru primariu, Vas. Ilea, Vas. Mateiu, P. Ilea Șchiopulu, Teodoru Olteanu, câte 10. cr., la-olalta 15 fl. 12 cr., d'in cari inse 3 fl. 20 cr. au remasu neincasati: deci = 11 fl. 92 cr. — A fara de aceea ș'an adunatu dela romanii d'in San-Margit'a 4 șerdele de bucate, cari ș'an vendutu cu 7 fl. 40 cr. Resulta șum'a colectei: 19 fl. 32 cr.

2. Col'a dlui D. Varna, v.-protopopulu Lapusiului, dsa și d. Teod. Rosiu, invetiatoriu, câte 1 fl., Bas. Siuteu 70 cr., G. Popu, invet., 50 cr. — Michaiu și (nedeșcifr.) 30 cr. — Atanasiu Georgiu, invet., Gavr. Șliamu, invet., câte 20 cr., — G. Cupșia-Magogi'a, parochu gr. or., 10 cr., șum'a 4 fl.

3. Col'a dlui I. Cristea, protop. Vadului, dsa 5 fl. — G. Baniasiu, parochu, Ales, Ghelneru, idem. V. Cherebetiu, idem., Vas. P. de Sanislo, idem., I. Iuga, idem. Ant. Nemes, idem., Vas. Banu, idem., Vas. Campianu, docente, câte 1 fl. — P. Cherebetiu, parochu, 50 cr. — Mai multi d'in Bogat'a-Romana 1 fl. 30 cr. — Comun'a Rusu 1 fl. 20 cr. Șum'a 16 fl.

4. Col'a dlui S. Anceanu, v. protop. Șurducului, dsa 2 fl. 50 cr., dn'a Ludovic'a Anceanu n. Bohatielu, v. protopoposa, 2 fl. 50 cr., Șt. Ilesiu, par. in Cristolțiu, 2 fl., Rosalia Ilesiu, preutesa, 1 fl., Vescanu, par. in Solomonu, 1 fl. 50 cr., An'a Vescanu, preutesa, 1 fl., Vas. Popu, parocu, 1 fl., Ioane Pașcu, idem, 1 fl., Dochi'a Pașcu, preutesa, 50 cr., G. Andreca, docente 50 cr., Varvar'a Andreca 50 cr., I. Popu, parochu, 1 fl. — Irin'a Popu n. Bene, preutesa, 50 cr. — C. Șimu, par. in Negreni, 1 fl., Teod. Popu, par. Codmenisului, 1 fl., Francisc'a Aurori d'in Lapusiulu-rom. 1 fl., Popu, par. in Cristolțielu 1 fl., Dan. Rusu, par. in Muncelu, 1 fl., Gavr. Popovișiu, par. in Brigleru 1 fl., Gr. Popu, docente in Șalon'a și șoc'ia sa Irin'a n. Cice, câte 50 cr., Comun'a Ciac'a 1 fl., Șetranu, doc. in Cristolțielu-Mare 1 fl., Vas.-Rusu, par. in Valea Șranci 1 fl. Șum'a 25 fl. 50 cr.

5. Col'a dlui Vas. Căsa, protopopu, dsa 2 fl., comun'a romana Șasciu 6 fl. Șum'a 8 fl.

6. Col'a dlui G. Tecariu, protopopu. Poporulu romanu d'in Beșleanu a contribuitu bucate, cari prefacundu-se în bani ș'an cascigatu 6 fl.

7. Col'a dlui Popu, protopopulu Cristurului, dsa 2 fl., dd. Rednicu, docente, Aug. Szgyártó, notariu, G. Popu, par., — Gav. Muresianu, idem. Jos. Moldovanu, cantoru, câte 1 fl., Io. Perhaitia, par. Teod. Rusu, cantoru, Șim. Rusu jude, Manu Dumitru, Iu Muresianu, par., Vas. Muresianu, idem, câte 50 cr., B. Pavelu 40. cr. Dumitru B. . . Vartolomeiu Șigartu, Vas. Oprea, invet., câte 25 cr.: G. Boca, fetu, Tiermure, invet., Basiliu. . . Isala Precupu, cantoru, Ios. Gaborfi, parochu, I. Șilasi, docente, câte 20 cr.; facu 13 fl.

35. cr. — Grău: Maniu Longinu, curatoriu 3 cupe, — Epifanu Caciann, I. Rusu alu Mastacutii, — Maxinu Corsa, câte 2 c.; Rusu Casianu, Maniu Teodoru, câte 1 cupa Cucuruz: Cocianu Ștefanu, Rusu alu Mitroiei, G. Gergelu, Ales. Hognogiu, câte 2 cupe, Achimu Vuleanu 1 cupa. (Prețulu bucatelor acestora 1 fl. 60 cr., adausu către cei 13 fl. 35 cr., dá șum'a) 14 fl. 95 cr.

8. Cola dlui Gavr. Manu, jude șupr. în Desiu: dsa 3 fl., Geor. Laslo, șeful prezid. la jud. urb. 3 fl.; M. Bohatielu, Andreiu Francu, I. Tohati, advocatu, câte 2 fl. — I. Titiu, Ios. Lemény, P. Muresianu, câte 1 fl. Șum'a 15 fl.

Ș'an culesu dara preste totu prin șaruitu'a dlui jude șupr. Manu 108 fl. 77 cr., șubștragundu șpeșele de 1 fl. 77 cr. remanu: una șufa șapte floreni v. aust., cari ș'an tramisu la acestu comitetu cu ace'a observare, că diumetate se fia pentru Federațiune, ér' cea-lalta diumetate pentru victimel rebelulu francescu. Deci 53 fl. 50 cr. se tramitu la „Federațiune“, éra 53 fl. 50 cr. intra în computulu colectei pentru francesi = 53 fl. 50 cr.

Dela dn'a Francisc'a de Manu d'in Desiu unu punctu șcama fine.

Știri electrice.

Berolinu, 5 septemvre. Guvernulu romanu a adressatu una nota către guvernulu germanu despre modulu cum întielege și aplica elu planurile șale în ceteria călii ferate; guvernulu germanu inse, avendu în vedere raportulu de șuzerantitate, o a tramisu la Constantinopole.

Versalia, 5 septemvre. În adunarea națiunale a avutu locu una deșbatere infocată și tumultuoșă a șupr'a propunerii lui Raviet, relativa la installarea ministeriilor și a adunării naționale în Versalia. Ștang'a combatu cu vehemintia acestu proiectu și cere a se reintorce în Parisu. — Unele faie comunica șaim'a, că între Thiers și între șeful consululu italianu Nigra aru fi avutu locu nice șchiarificatiuni, d'in cauz'a împartesrii Italiei la negociațiunile d'in Gastein. Nigra a deșchiaratu, că Itali'a are uniculu scopu, de a sustiene pacea, dar' nice de cum dămnificarea unei puteri amice.

Versalia, 6 septemvre. Se asigura că Thiers nu se va asiedia cu lecuitia șa ștabila în Versalia, ci în Parisu și adăca de-o-cam-data în Elysée.

Roma, 6 septemvre. Regele și a esprimatu dorint'a, că intrunirea cea mai de aproape a camerei se nu se conșidere de una intrunire nouă, ci ca continuare a șesiunii d'in urma. Terminulu adeveratu pentru șchonciamarea parlamentulu nu este inca șissatu, de ora-ce edificiuulu parlamentulu nu este inca adaptatu; cu tote acestea inse, precum se prevede, se va conșchiamă în lun'a lui novembre.

Lipsca, 6 septemvre. Asociațiunile internaționale au alesu cetatea Zurich de locu șprincipalu pentru administrarea și agitațiunile ulterioare ale partitei șociale-democratice.

Constantinopole, 6 septemvre. Marele viziru Ali pașia a moritu.

Șiumla, 7 septemvre. Comisiunea, carea a prelucratu planulu pentru estinderea fortificațiunilor, va creă pre tiernulu Dunarei una lină șformidabile de apărare. Lucrările incepu totu odată în Șiumla și Șilistria.

Viena, 7 septemvre. Alegerile șproprietariilor mari au reeștu în Șalisburgi'a și Șarintia preste totu liberale.

Viena, 7 septemvre. Diariulu „Presse“ comunica d'in Berlinu, că ministrulu de finanțe francesu, Pouyer-Quertier, la mandatulu lui Thiers, a propusu șeful consululu germanu Arnimu: știngerea restului întregii detorie prin cambie, șplindulu șsuccesive până în ultim'a decemvre 1871, dar' pentru acest'a cere deplină evacuare a totoror provinciilor ocupate.

Versalia, 7 septemvre. D'entre toti membrii familiei Orleans numai contele de Parisu a șgratulatu lui Thiers, cu ocaziunea șalegerii șale de șeful prezidinte alu republicei francesce.

Burs'a de Viena de la 8. septemvre. 1871.

5% metall.	59.55	Londra	119.—
Imprum. nat.	69.85	Argintu	119.10
Șorti d'in 1860	101.60	Șalbenu	5.70
Act. de banca	769.—	Șapoleon'd'or	9.55
Act. inst. cred.	293.80		

Propriet., edit. și red. șrespundiet.: ALES. ROMANU.